

СПЕЦИФІКА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ В РЕЖИМІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті визначено сутність дефініції «змішане навчання», обґрунтовано основні принципи, умови та специфіку проведення занять в режимі змішаного навчання.

Ключові слова: змішане навчання, фахівці дошкільної освіти, online-форма проведення занять, offline-форма проведення занять, blended learning.

The article defines the essence of the definition of "blended learning", substantiates the basic principle, conditions, specifics of classes in blended learning.

Key words: blended learning, preschool education specialists, online form of classes, offline form of classes, blended learning.

Протягом останніх двох років, відбувається процес реформації системи освіти, що включає в себе перехід від традиційного навчання до навчання з використанням інформаційного простору, особливо це доречно для підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, оскільки забезпечується використання компетентного підходу, та практико-орієнтованого підходу, що сприяє розвитку критичного мислення та більш швидкому вивченню інформації. Це стало досяжним завдяки розвитку мережі Інтернет, що забезпечило постійний потік інформації з різних кінців світу, для майбутніх фахівців дошкільної освіти це означає можливість вільно вести дискусії з іншими вихователям, методистами, директорами, науковцями в online режимі.

Сьогоднішність дозволяє вдосконалити та підвищити ефективність впливу інформаційних технологій на освітній процес. Для реформування системи вищої освіти було розроблено технології змішаного навчання.

Термін «змішане навчання» найбільшого використання набув в 2006 році, після публікації книги К. Дж. Бонка й Ч. Р. Грехема «Довідник змішаного навчання». Науковці зазначили, що існують три типи змішаного навчання.

Перший: вирішує проблеми зручності та доступності. Другий: використовує додаткові зміни без суттєвих оновлень у методах навчання. Третій: радикально змінює педагогічні ресурси, використовує нові моделі навчання, де здобувач стає активним учасником процесу навчання завдяки постійній та результативній взаємодії з викладачем[1, с.128].

К. Дж. Бонк зауважував, що такі типи змішаного навчання стали можливими з створенням нового освітнього простору – кіберпростору [2].

Змішане навчання – є однією з сучасних проблем української освіти. Це викликано великою кількістю факторів, а саме інтеграцією суспільства в інформаційний простір, особливостями становлення системи освіти в ХХІ столітті, впливу медіа продуктів.

Дослідження реформації освітнього середовища відповідно до вимог сьогодення, внаслідок створення системи змішаного навчання, відбувається завдяки науковій діяльності наступних науковців: О.О. Андрєєва, В.Ю. Бикова, К.Л. Бугайчук, Н.О. Каліненко, В.М. Кухаренко та ін.

У монографії В.М. Кухаренко звертається увага на те, що сьогодні підготовка до організації та проведення занять в режимі змішаного навчання стає першочерговим завданням викладачів, що здійснюють підготовку майбутніх фахівців галузі дошкільної освіти: необхідність впровадження такої форми навчання, де присутні online та offline форми проведення занять постійно зростає з небаженою швидкістю [6, с. 72–73]. Підсумком цього є розробка науковцями основних методичних принципів та

рекомендацій проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти. До принципів відносяться:

– створення курсу відбувається з урахуванням аудиторно-академічної програми та здатністю зрозуміло пояснити її інформаційний зміст, беручи до уваги варіативність завдань;

– вміння обирати доречну мету, яка буде логічно пов'язана з темою, мати відповідність з нею, та буде сприяти компетентній підготовці фахівця дошкільної освіти;

– поєднання інформаційних-технічних умінь та нетехнічних;

– проведення об'єктивного та систематичного оцінювання знань здобувачів;

– використання різноманітних технік мислення, що не обмежують творчі прояви здобувача, але враховують першочергову мету – формування та розвиток критичного мислення;

– командна співпраця є важливим компонентом освітньої діяльності.

Робота викладача над проведенням занять в форматі дистанційного навчання передбачає фахову підготовку, що знаходиться на високому рівні в поєднанні з його знаннями, вміннями та навичками орієнтування в кіберпросторі, бо «змішане навчання – це запланована викладачем освітня діяльність для цілеспрямованого засвоєння та обробки інформації» [2; с. 3].

В.Ю. Биков зазначає, що проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти вимагає виконання багатьох умов, серед яких:

- створення освітнього-інформаційного простору. Що означає створення спеціалізованого простору освіти, який стане підсистемою об'єднаного інформаційного простору освіти. У випадку підготовки фахівців дошкільної освіти це означає: визначення освіти як керівного процесу у формуванні особистості, що стає можливим лише за умови свідомої багатопрофільної діяльності в інформаційному просторі освіти;

- задоволення освітніх потреб викладачів та здобувачів освіти, що стає рушійною силою переходу до системи змішаного навчання;

- готовність закладу до витрат на забезпечення матеріальної бази та до структурних змін в організації діяльності [1,с.351].

Також результати нашого дослідження показали, що важливою умовою проведення занять у режимі змішаного навчання визначено відбір кваліфікованого викладача, що готовий до проведення такого типу занять, варто пам'ятати про особистісні якості лектора та його науково-методичну діяльність, про характер особистісного спілкування з здобувачами

Усе вищезазначене, це теоретичні аспекти цього питання, які активно підіймаються в науковій літературі, товариствах науковців, проте вони мають ще й прикладну сторону втілення. Якість проведення занять в форматі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти залежить від активного застосування у проектній діяльності здобувачів вищої освіти засобів активного навчання, продуктивного та швидкого фітбеку, від постійної взаємодії між здобувачем освіти та викладачем, від перебігу процесу розвитку кооперації між ними, від змістовності дисциплін циклу підготовки майбутніх фахівців, які спрямовані на зацікавлення, мотивування та розумовий розвиток [3].

М.Л. Кондакова, О.В. Латипова зазначають, що змішане навчання вирішує наступні завдання під час проведення занять у майбутніх фахівців дошкільної освіти.

– розширення освітніх можливостей здобувачів за рахунок гнучкості та доступності, активної роботи з індивідуальними освітніми потребами, а також швидкого ритму засвоєння навчального матеріалу;

– стимулювання розвитку суб'єктивної позиції здобувача вищої освіти: збільшення рівня його вмотивованості, соціальної активності, самостійності, рефлексії;

– трансформація стилю навчання педагога: відбувається перехід від передачі знань до інтерактивного характеру взаємодії зі здобувачем, що сприяє формуванню процесу контролю над власними знаннями;

– персоналізація освітнього процесу: учень особисто обирає навчальні цілі, та методи їх досягнення, беручи до уваги освітні потреби, здібності та інтереси, педагог у цій ситуації є лише помічником здобувача[5, с. 54–64].

Під час проведення занять в форматі змішаного навчання майбутні фахівці дошкільної освіти активно досліджують особливості сучасної системи дошкільної освіти, такі заняття використовують для взаємодії із практиками в режимі blended learning, починаючи з відтворення різноманітних моделей. А сам процес відтворення підтримується самоаналізом і корегуванням іншими учасниками освітнього процесу.

Головним під час проведення занять в змішаному режимі для майбутніх фахівців дошкільної освіти є наступні практичні рекомендації: першочерговою ціллю проведення занять в такому форматі є визначення аудиторії, з якою метою буде проводитись заняття [4, с.128]. Проведення такого типу занять може бути зорієнтовано не лише на здобувачів вищої освіти, але і на абітурієнтів, головною метою чого буде – пропагування спеціальності: дошкільна освіта. Може бути створеним для спільної діяльності студентів в режимі blended learning з вихователями ЗДО, методистами та директорами для більш детального ознайомлення з структурними компонентами роботи в закладі тощо.

Під час дослідження нами було визначено, що до специфічних особливостей проведення занять в змішаному режимі для майбутніх фахівців дошкільної освіти можна віднести наступні, що активно впроваджуються у освітню діяльність ХДУ:

- обов'язкове використання проєктивних технологій на заняттях, що сприяють інтегруванню знань і вмінь в різних предметних галузях;
- впровадження на занятті ігрових технологій, вони формують здатність у майбутнього фахівця розв'язувати творчі завдання на базі пошуку додаткових варіантів;
- можливість використання технології тренінгу, що буде спрямована на розвиток креативності, психологічної та комунікативної компетентності майбутнього фахівця дошкільної освіти .

Таким чином, ефективними засобами при проведенні занять в форматі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти є хмарні технології, а саме : електронні журнали; веб-додатки; online сервіси для спілкування та тестування; системи змішаного навчання, бібліотека; відео-конференції.

Дослідження дало змогу зрозуміти, що проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти є перспективним напрямком поліпшення якості підготовки та сприяє формуванню наступних професійних умінь та навичок:

- використовувати оновлені інтерактивні технології дошкільної освіти;
- трансформувати здобуті знання, уміння та навички в професійну діяльність;
- осучаснювати програмно-методичне забезпечення занять в ЗДО;
- використовувати у професійній діяльності закладу освіти досвід зарубіжних та українських науковців у контексті покращення якості дошкільної освіти .

Особливим під час проведення занять в режимі змішаного навчання стає те, що відбувається зміни ролі та поведінки викладача. Він має орієнтуватися на модель поведінки тьютора, що буде сприяти актуалізації знань здобувачів освіти [2].

Отже, проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти займає важливе місце в сучасній концепції реформування системи освіти. Важливо зазначити, що такий тип проведення занять базується на створенні та використанні нових освітніх стандартів та технологій, що і сприяє більш поглибленому вивченні дисциплін педагогічного та психологічного циклів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ: Атака, 2008. 684 с.
2. Blended Learning Systems: Definition, Current Trends, And Future Directions [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://oldwww.sd91.bc.ca/frenchj/My%20Pages/e-articles/graham_info.pdf
3. David Nagel. The Disruption of Blended Learning. The Journal Transforming Education Through Technology. 07/06/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://thejournal.com/Articles/2011/07/06/The-Disruption-of-Blended-Learning.aspx>.
4. Дольская О. Трансформации рациональности в поле образования : Монографія. Харьков : ФОП Андреев К.В. 2009. 264 с.
5. Кондакова М.Л., Латипова О.В. Змішане навчання: передові освітні технології сучасності. М.: Вістник освіти. 2013. №9. 54–64 с.
6. Теорія та практика змішаного навчання : монографія. За ред. В.М. Кухаренка. Харків : Місдрук, «НТУ ХПІ», 2016. 284 с.

Рекомендує до друку науковий керівник професор Пермінова Л.А.